

**DET KONGELIGE
ARBEIDSDEPARTEMENT**

Helse- og omsorgsdepartementet
Postmottak HOD
0030 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
12/149

Dato
20.04.2012

Høring av forslag til endringer i tobakkskadeloven

Vi viser til brev om høring fra Helse- og omsorgsdepartementet av 13.januar 2012 om forslag til endringer i tobakkskadeloven.

Arbeidsdepartementet har forelagt høringssaken for Arbeidstilsynet og Petroleumstilsynet, og deres innspill gjenspeiles i våre merknader nedenfor. Innspillene gjelder i hovedsak høringsnotatets kapittel 4 og den delen av kapitlet som omhandler arbeidsplasser og arbeidslokaler.

Punkt 4.1 Røykfrie arbeidslokaler

Det foreslås i høringsnotatet et totalforbud mot røyking i arbeidslokaler og lokaler hvor allmennheten har adgang. Forslaget innebærer at det ikke lenger vil være tillatt med røykerom eller røyking på enkeltkontorer. Helse og omsorgsdepartementet viser til at det i dag er en dispensasjonsadgang i i tobakkskadelovens § 13, og ber om synspunkter på om denne anses tilstrekkelig til å ivareta særtilfeller der det kan være behov for unntak

Utviklingen har gått i retning av at stadig færre virksomheter tilbyr røykerom. Departementet støtter derfor i utgangspunktet forlaget om røykeforbud som lovens hovedregel. Som i høringsnotatet viser vi imidlertid til at forslaget kan gi urimelige utslag for visse bransjer, eksempelvis arbeid offshore.

Arbeidssituasjonen for den enkelte på sokkelen er slik organisert at man oppholder seg på arbeidsplassen både i arbeidstid og fritid i hele oppholdsperioden. Et fullstendig forbud mot røyking på arbeidsplass offshore vil da medføre et forbud mot røyking også

Postadresse
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo
postmottak@ad.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 64
Org. nr. 983 887 457

Telefon
22 24 90 90
Telefaks
21 07 00 92

Administrasjons- og
utviklingsavdelingen

Saksbehandler
Øystein Andresen

på fritid, og således gripe inn i privatlivet til de ansatte. Petroleumstilsynet vurderer at dersom endringen gjennomføres slik forslaget foreligger, bør det for petroleumsvirksomhet til havs lages en unntaksbestemmelse som tillater røykerom, eksempelvis gjennom en regulering i et nytt ledd i § 12. Det anses lite hensiktsmessig i hvert enkelt tilfelle å måtte være henvist til å søke om dispensasjon for bruk av røykerom på offshoreinstallasjoner.

Med hensyn til røykerom på helseinstitusjoner, vises det til egen vurdering nedenfor.

Punkt 4.2 Håndheving av røykeforbudet på serveringssteder

Helse- og omsorgsdepartementet viser til at det ikke er aktuelt med et totalforbud mot røyking på utendørs serveringssteder, men ber om høringsinstansenes syn på Helsedirektoratets forslag om "bufferområder" og nasjonale retningslinjer for innebygging av uteserveringer.

Nasjonale retningslinjer

Arbeidsdepartementet støtter at det bør utarbeides nasjonale retningslinjer for innebygging av uteserveringer. Dette vil lette håndhevingen for tilsynsmyndighetene og øke forutsigbarheten for virksomhetene. Arbeidstilsynet har i sitt innspill til høringen vist til Høyesteretts dom inntatt i Rettstidende 2011 side 454:

"Enhver avskjerming gir redusert luftgjennomstrømning. Ettersom loven ikke garanterer et røykfritt miljø, er det utviklet normer for hvilken avskjerming som maksimalt kan tillates før man overskrider terskelen og at området ikke lenger kan sies å ha en utlufting som tilsvarer utendørs områder. Ved denne vurderingen som må foretas i det enkelte tilfellet, er det bare den fysiske avskjermingen som er avgjørende for om man har med et "lokale" å gjøre."

Tilsynet mener at det bør vurderes å ta utgangspunkt i Tobakkskonvensjonens artikkel 8 hvor det er gitt anbefalinger om at lokaler defineres slik at alle områder som er dekket med tak eller som er innhegnet av en eller flere vegger, omfattes av røykeforbudet. Arbeidstilsynet peker samtidig på at tobakkskonvensjonen har en vesentlig strengere tolking av begrepet "lokale" enn de retningslinjene som Arbeidstilsynet og mange kommuner i dag praktiserer, og at anbefalingene i konvensjonen f. eks vil innebære røykeforbud på serveringssteder i bakgårder og røykeforbud der en uteservering er avskjermet med vegger på en eller flere sider (i tillegg til en fasade).

Arbeidsdepartementet antar at nærmere regler om dette bør fastsettes som bindende forskrifter og ikke kun som "retningslinjer", og at det vil være hensiktsmessig at spørsmålet utredes nærmere i en alminnelig høring i den forbindelse.

Bufferoner og definisjon av "uteområder"

Med hensyn til Helsedirektoratets forslag om "bufferoner", ber Helse- og omsorgsdepartementet spesielt om innspill til hvordan en slik ordning kan utformes og hvilke kriterier som bør oppstilles, herunder om forslag til definisjon av uteområder i tobakkskadeloven § 2 (11) er hensiktsmessig.

Arbeidsdepartementet er av den oppfatning at det vil være hensiktsmessig med nasjonale retningslinjer for bufferoner (røykeforbudssoner) for adkomstområder og åpninger inn til lokaler. Også på dette området mener vi at reglene bør gis som formelle forskrifter.

HOD's forslag til definisjon av serveringssteders uteområder lyder:

"Med serveringssteders uteområder menes områder som ligger i tilknytning til serveringsstedet og hvor forholdene er lagt til rette for at stedets gjester kan oppholde seg i kortere eller lengre tid."

Departementet er usikre på hensiktsmessigheten av en slik definisjon når det ikke skal gjelde et forbud mot røyking på serveringssteders uteområder. Lovforslaget bruker ellers ikke begrepet "serveringssteders uteområde". Arbeidsdepartementet mener det vil være mer hensiktsmessig å definere begrepet "lokale" i tobakkskadelovens forstand. En slik definisjon bør ta utgangspunkt i forarbeidene Ot.prp. nr. 23 (2002-2003) s. 28 der det fremgår: "Dersom overbygningen eller lignende er av en slik karakter at området ikke får en utlufing tilsvarende utendørs områder, vil dette være et argument for at det er snakk om et lokale i lovens forstand."

Punkt 4.7 Helseinstitusjoner

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår at det fortsatt skal være tillatt å røyke på beboerrom og på uteområder ved helseinstitusjoner, men at det skal bli forbudt med egne røykerom for beboere ved institusjoner.

Avveiningen mellom hensynet til beboere og ansatte er vanskelige vurderinger. Det er ikke alltid mulig å beskytte alle arbeidstakere mot enhver eksponering for tobakksrøyk. Et forbud mot røykerom på helseinstitusjoner vil imidlertid ikke nødvendigvis være den beste løsningen for de ansatte. Mange beboerrom har mangelfull ventilasjon, en del beboere trenger hyppig tilsyn når de røyker og enkelte trenger hjelp til å røyke. Istedenfor å tillate røyking på beboelsesrom, kan godt tilrettelagte røykerom gi mulighet for tilsyn av de ansatte utenfor rommet, og det vil også være enklere å sørge for god ventilasjon på et røykerom.

Punkt 4.8 Røykfrie inngangspartier

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår at det skal lovfestes et påbud om røykfrie inngangspartier til helseinstitusjoner og offentlige virksomheter.

Arbeidsdepartementet støtter forslaget. Etter departementets oppfatning bør det også vurderes om et slikt forbud bør gjøres gjeldende for inngangspartier til *alle* bygninger

med arbeidsplasser og lokaler hvor allmennheten har adgang. Røyking i eller tett opp til inngangspartier er svært vanlig og innebærer et helseproblem for noen og ubehag for mange. Arbeidstilsynet opplyser at de får mange henvendelser om røyklukt inne i arbeidslokaler som skyldes røyking ute. Tilsynet viser til at krav om røykfri inngang til arbeidsplasser og lokaler hvor allmennheten har adgang, er en naturlig konsekvens av samfunnsutviklingen på tobakksområdet.

Annet

Tilsynsmyndighetenes kompetanse – overtredelsesgebyr

Arbeidsdepartementet sendte i desember 2011 på høring forslag om innføring av hjemmel for Arbeidstilsynet/Petroleumstilsynet til å ilegge overtredelsesgebyr for brudd på bl.a arbeidsmiljøloven (forslag til ny § 18-10 i arbeidsmiljøloven).

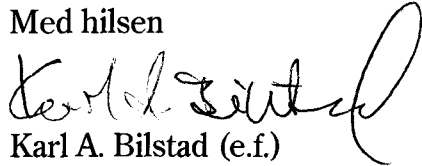
Dersom forslagene om overtredelsesgebyr i Arbeidsdepartementets høring blir vedtatt, vil det, for å sikre sammenheng i regelverket, være hensiktsmessig å vurdere om overtredelsesgebyr også bør kunne benyttes for brudd på tobakkskadeloven, i alle fall for så vidt gjelder Arbeidstilsynets tilsynsområde. Systemet i dag er jo at Arbeidstilsynet fører tilsyn etter tobakkskadeloven med grunnlag i *arbeidsmiljølovens* tilsynshjemler, det synes derfor naturlig at ev. utvidelse av dette hjemmelsgrunnlaget også gjøres gjeldende for tilsynet etter "røykeloven". Også rent saklig synes det å være grunnlag for dette. Arbeidstilsynet opplyser at de regelmessig får melding om at pålegg som gjelder brudd på tobakkskadeloven § 12 blir oppfylt, men at flere virksomheter raskt er tilbake til praksis som før pålegg ble gitt. Tilsynets erfaring er at det er utfordrende å bruke reaksjonsmidlene tvangsmulkt og stansing for brudd på tobakkskadeloven. Tilsynet mener derfor at overtredelsesgebyr vil være et hensiktsmessig sanksjonsmiddel også for brudd på tobakkskadeloven § 12.

Departementet viser for øvrig til at kommunene, etter det vi forstår, i dag ikke har mulighet til å ilegge gebyr for brudd på tobakkskadeloven. Det finnes i dag en *forskriftshjemmel* for bruk av overtredelsesgebyr, men den er så langt ikke benyttet. Departementet antar at det bør vurderes å benytte denne forskriftshjemmelen dersom Arbeidstilsynet får hjemmel til å benytte overtredelsesgebyr for *sitt* tilsyn etter tobakkskadeloven.

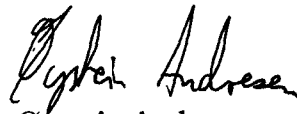
Tilsyn med tobakksforbudene

Tobakkskadeloven § 13 tredje ledd i må endres slik at det fremkommer at det er Petroleumstilsynet som er tilsynsmyndighet for sitt ansvarsområde og ikke Oljedirektoratet slik det nå står.

Med hilsen

Karl A. Bilstad (e.f.)
ekspedisjonssjef

Øystein Andresen
førstekonsulent